

CUERA 1963

ANNADA VIII

CUDISCHET 3

TEXTS ROMONTSCHS RADIOSCOLA

SCHUMBERS AD EGN BRUNSIGN — FESTS DA LEN EAR

TUNAN FEGN

Da Linard Barandun, Wald AR

EDIZIUN DELLA CUMINONZA RADIOROMONTSCH
PUBLICAZIUN DELLA CUMISSIUN RADIOSCOLA

REDACZIUN: ALFONS MAISSEN

Nr. 40

SCHUMBERS AD EGN BRUNSIGN —
FESTS DA LEN EAR TUNAN FEGN

Da Linard Barandun, Wald AR

Tgears unfànts!

Igl ranumno musicer a componist Paul Hindemith de adaver getg ca " far music vali daplir ca tarlar music" - Quegl e bien gir, mo betg mintgegn sa am-prender da sunar gegia ne igl clavazegn, gea gnànc la flita betg. - Parsieua lainsa oz amprender d'an-canusher egn per instrumaints ca mintgegn sa am-prender da sunar, ear quels ca quentan da saver antschever nut cun tuns a notas. A quels instru-maints sagn parfegn far sez.

Jou ear' egn buab sco vus ca tarlaz tiar, forza nof ne diasch ons, a stueva la stat mintga damàn catschar las tgoras da mia tgea toca sen plaz da vischnànca tigl curer. Qua passav jou sper egna lùnga sef da palera sei a giou. Turnànd da visch-nànca giou, tanev jou mieus fest stagn ancunter quella palera da sef a quegl feva tec tec tec tec tec tec, c'ign udeva liansch da vischnànca sei. Mo scha jou patratg ple bagn anavos, scha fevan quels palers betg mo tec tec tec, els devan tuns, egn ple òlt, egn ple bas, ansuma c'ign vess savieu sunar egna canzùn sin quella sef.

Quela sef era egn instrumaint, egn xilofon. Mo glèz ve jou lu betg savieu. Jou sund betg sto schi mal, a parderart sco igl musicer Carl Nielsen an Däne-mark, ca steva egn gi, ca l'eara me egn buabet, a sunava canzùns sin egn per lens da pegn, c'el veva tschantgieu orda la plùna da lena dad arder. - -

Tgi da vus à 'gneada ne l'otra tarlo tiar cu'gls luvraints da gòlt fastegian lena ? Vez udieu, tge beals tuns ca quella bloca da lena dat a quànt liantsch c'ign po udir quels tuns.

Egn toc len peia sa dar egn tòn. E'l curt a gross, egn th òlt a setg, e'l lung a sategl, egn tòn bas a lom. Que lainsa nus trer a nez. Nus amparagn igl scrinari par egn per listas pegn ne ànc megler len dir. Quelas listas den easser 2 cm grossas a 3 cm.

ladas, sainza roma e fessas. Planar quelas a prender giou ampo igls quater cantùns. Us razgiainsa giou egn per tocs, igl ampren toc 25 cm lùng, igls oters mintg' ieada 5 mm ple lùngs. Igl ampren toc, igl ple curt po adaver igl tun "g" ne "a". Jou amprov cun da prender igl len trànter dus dets a pitgear cun egn martiet amiaz segl len. Udez igl tùn? --- Jou prend igl zagund toc. Quel e ple lùng a parque ampo ple bas. --- Egn suainter l'oter tùnan aschia: - - - Els tùnan ànc betg anseman. Jou stos intonar els. Que fetg jou suainter la flita. Jou sùn igl tùn "a" ad amprov: - - - igl len tùna mengia òlt. Suainter la regla: ple sategl c'igl len e, a ple bas c'igl tùn e, stus jou far ple sategl mieus len. Que drov jou far me amiaz da la vart-sut digl len, cun egn glema ne egn stgalper. Ussa tarlad: - - antoccan igl tùn e dretg. Aschi fetg jou cun tut igls lens a met els egn sper l'oter sen duas cordas lomas ne duas sdremas da làna ne tela. Me e'gl betg tutezna tge part digls lens sche sen la corda. Oransum ad amiaz sto igl len easser hol sutagn, schaglioc vibrescha el betg a dat nign tùn cler. Igl megler tùnan igls lens, sch'els schen 22% andavains igl frùnt sen la corda.

Par far tunar ple lom ve jou taco sei filz segl marti. Ad ussa me tarlad:--- Quegl tùna ànc betg fetg. Igl mànca la resonànza. Sco sch'ign tandess saitas da gitaras sen egn' essa anstagl sur igl vainter da la gitara. Igl drova egn cista da resonànza a quela se jou fa cun egn per essas da cistas. Las varts lùngas da la cista ston easser lùngas avunda par meter tut igls lens egn sper l'oter cun egn distànza da 5 mm trànter mintga len. La ladeztga corespondescha cun ampo daple ca la meassa lungeztga digls lens. Igls lens en egn ple curt ca l'oter, la cista va parque ampo a cugn. Sigls urs lùngs da la cista vean standieu egn corda loma a lu petgign aint par mintga len egn guta. Agls lens drovigl 22% andavagns igl frùnt egn rusna da 3 mm, par palandar aint els, c'igl stetan sco la cista.

Igl funs da la cista fa or la resonanza. Pigls tùns òlts drovigl egn distànza trànter igls tùns ad igl funs da forza 5 cm, pigls ple bas tùns egn distànza da forza 20 cm. Quel stugn ampruvar or a farmar egn per tocs funs, mintga toc lò no' c'egn per tùns anseman tùnan igl megler.

Us fuss nos xilofon fatg a tûna aschi: - - - - -

Anc ple bi tûnan tûns da len palisander. Listas da len palisander sagn cumprar, tagliens tiar par far xilofons, fatg sez orda len palisander, sùnan a cèntan dus scularets egn per canzùns: Hoppa, hoppa heia, iltat a num Mateia: canzùn nr. 1

Hoppa, hoppa heia, igl tat à num Ma

teia, igl babà num Andreia, la mam' anum Lisetta, c'a

magialami peta a letga la cazetta tut suletta.

Anseman cun egn triangal, fatg orda na guta d'an-
zeircals, tûni ànc ple bi:
2 Bala bala balabagn, mintga sera nus fagiagn...

Balla balla ballabagn mintga sera nusfagiagn

segl tgaval da lena cun l'essa d'egna be - na.

Ad us vean ànc egn xilofon ple òlt, fatg ordà lens
curts, vetiar:

3. Hansale mansale, pover sdratsch . . .

Han - sele , Mam - sele

po - rer sdratsch à muls la vatg ' a

spons igl latg.

Ils texts entiers dellas
canzuns per affons, ein
d'anflar ella referenta
gasetta RADIOSCOLA, p.18

igl madem instrumaint, fatg orda listas metal sa-
numna " metalofon " ne " sun brunsigna " a tûna
sco egn tuciaz: - - -

Ear quel sagn far sez, sch'ign â igls guafans par
luyrar or fiar. Egn melalofon orda listas da bûn
itschal ne mesch, drova ple poca fadeia c'egn ri-
lofon. - Quegl tûna us bagn anseman: 4. Neu' es sto?
Sen clavo . . .

NOU' ES STO - SEN CLAVO/ TGE AS FATG - BAVIEU LATG

Neu'es sto? sin cla-vo Tge as fatg? Ba-veu lotg

Tgi a do? 'glac'gion-clo Cant al do? Detgavund' auc ampo
ad

Xyl.
As an-graz-tgeu? Tut an-bli-do! O ti cu-cu

Ad ânc cun dus fests vetiar:

5. Gien pon va se Lon a fa giou strom

A musical score for five staves in 2/4 time. The first staff contains whole rests. The second staff has whole rests followed by eighth-note chords. The third staff has whole rests followed by eighth-note chords and a sixteenth-note chord. The fourth staff has whole rests followed by eighth-note chords. The fifth staff has eighth-note chords.

A musical score for five staves. The first staff contains a melody with lyrics: "Gien, pon va se Lon a fa giou strom, predigl tgir a fa tgirom." The second, third, fourth, and fifth staves contain whole rests.

Ear schumbers sagn far sez. Egn tschearcas da ca-
schial - da quels tschearcals catign ànc an blear
tgeasas se surcombra ne gion tschaler - ad egn
peal schumber cumpfada, dat egn schumber ca tûna
bagn e fetg. Igl drova latier ànc dus tschearcals
stretgs: egn par trer sei la peal ad egn par sten-
der la peal.

Me tarlad sco dus da quels schumbers tûnan:

Igl um da nef, igl um da nef, sut bratsch egn pal giöd
e-gna zef, stat qua tu-gi a tu-ta notg a
ma-glia hut ni criu ni cotg

Zund hovlis a bûmartgieus schumbarets sa mintga
buab far sez ord egn nuschi coco ed egn vascheia
da piartg. La vascheia frestga stugn suflar sei -
dar adetg betg ca la schlopî - a lu meter a schiear
ela. Cu l'e setga, sagn taglear or egn toc radund
a tender que toc, c'ign fa bletsch oravant, cun egn
per cordas sur egn meaza nuschi coco giou. Cu la
peal e schetga e'gl schumberet schino, a dus daquels
schumbers tûnan aschi: nr. 7. Vagnter da len, begla
da crap:

Vagnter da len beglia da crap
va a fa ta-lic a ta-lac

Dar adetg stugn digls giats. A mei âni bi maglieu dus daquels
schumbers. Canzùn nr. 8

gliss. *sun br.* gliss. *sun br.*

Mi - ne-li mi - ne-li hop

Mineli , mineli hop

bagn pa-glearstoss la mi-re - ta , igls u-tscheals le star an vet ta

bagn pa-glearstoss la mi-re - ta , igls u-tscheals le star an ve - ta

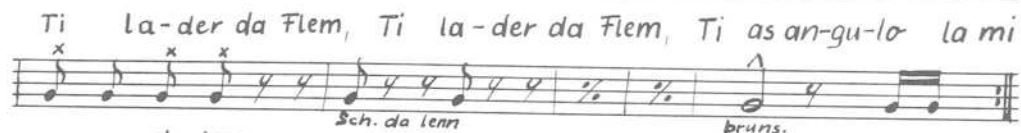
Mineli, mineli hop hop mineli hop

Mineli mineli hop hop mineli hop

Tut quels instrumaints sagn ear cumprar an egna ne l'otra fatschenta da music. Santali, ca quels en meglers, mo par las pliras bursas eni mengia tgears. A far sez igls instrumaints sa far tant plascher sco sunar sen els.

Da tut igls instrumaints ca vus udez oz, en me igls "cimbals", par tudestg ear "Becken", cumpros. Tut igls oters en fatgs sez.

Igls sculars da Trin càntan a sùn an us ànc egn per canzùns, 'glamprem: 9. Ti lader da Flem (egna getga, cun schumber da len, cimbals ad egna brunsigna)

u - ra da lenn

Sch. da lenn

bruns.

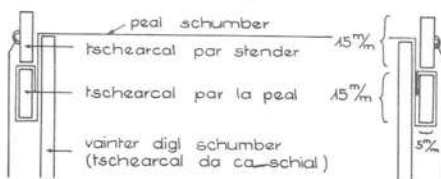
Ad us: 10. Buobanaglà, canaglaca rasan me plàn, digl Christian Tscharner= mira p. 11

Ils texts entirs dellas canzuns per affons, ein d'anflar ella referenta gasetta RADIOSCOLA, p.18

ònza par stender

Schema par trer sei las peals schumber:

Musical score for the first system, featuring vocal and instrumental parts in 4/4 time. The vocal line includes the lyrics "Buabanaglia, canaglia, cu".

Buabanaglia, canaglia, cu

Musical score for the second system, continuing the vocal and instrumental parts. The vocal line includes the lyrics "rasa me plan, cun l'earra tarmaglia, fan betganavant,".

rasa me plan, cun l'earra tarmaglia, fan betganavant,

Musical score for the third system, including a 4-measure rest and a key signature change. The rest is labeled "4. str." and the key signature change is marked with a double sharp symbol and the word "Cymb.".

4. str.
 Xyl.
 met
 sän br.

Cymb.
 *

Ad us: 11. Egn sòlt par flitas, sùn brunsigaa, xilofons, schumbers, triangel a gitara.

An la davosa canzùn: 12. Dorma, dorma pop agn tge-gna . . . , ca vean ànc, udez egnà " Kantale ".

Cun quella beala canzùn da sera digl Curo Mani e nos' ura schinada. Ad us ampruvad ear vus da far instrumaints a la music vetiar.

Dor - ma, dor - ma pop agn tge - gna tras igls ni - vel's

va la glegna, digl clutger vean lo - marei - a tut igls

pops en sut cu - vrei - a ni - na ni - na dor - ma bagn.